YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO
(ensimmäinen jaosto)
27 päivänä kesäkuuta 1996 *

Asiassa C-293/94,

jonka Rechtbank van eerste aanleg te Turnhout (Belgia) on saattanut EY:n perustamissopimuksen 177 artiklan nojalla yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi saadakseen tässä kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevassa rikosasiassa, jossa vastaajana on

Jacqueline Brandsma,

ennakkoratkaisun EY:n perustamissopimuksen 30 ja 36 artiklan tulkinnasta,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (ensimmäinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja D. A. O. Edward sekä tuomarit L. Sevón (esittelevä tuomari) ja M. Wathelet,

julkisasiamies: N. Fennelly,
kirjaaja: johtava hallintovirkamies D. Louterman-Hubeau,

* Oikeudenkäyntikieli: hollanti.

ottaen huomioon kirjalliset huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

— Jacqueline Brandsma, edustajanaan asianajaja J. M. van Hille, Gent,

— Alankomaiden hallitus, asiamiehenään ulkoasiainministeriön tilapäinen oikeudellinen neuvonantaja J. G. Lammers,

— Itävallan hallitus, asiamiehenään ulkoasiainministeriön Botschafter F. Cede,

— Ruotsin hallitus, asiamiehenään ulkoasiainministeriön rättschef L. Nordling,

— Yhdistyneen kuningaskunnan hallitus, asiamiehenään Treasury Solicitor's Departmentin virkamies S. Braviner barrister D. Lloyd Jonesin avustamana,

— Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehenään oikeudellinen neuvonantaja H. van Lier,

ottaen huomioon suullista käsittelyä varten laaditun kertomuksen,

kuultuaan Jacqueline Brandsman, edustajanaan asianajaja M. Ryckman, Gent, Ruotsin hallituksen, asiamiehinään L. Nordling ja ulkoasiainministeriön departe-

mentsråd E. Brattgård sekä komission, asiamiehenään H. van Lier, esittämät suulliset huomautukset 1.2.1996 pidetyssä istunnossa,

kuultuaan julkisasiamiehen 29.2.1996 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Rechtbank van eerste aanleg te Turnhout on esittänyt yhteisöjen tuomioistuimelle 20.10.1994 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 28.10.1994, EY:n perustamissopimuksen 177 artiklan nojalla kaksi ennakkoratkaisukysymystä perustamissopimuksen 30 ja 36 artiklan tulkinnasta.

2 Nämä kysymykset on esitetty rikosoikeudenkäynnissä, joka on aloitettu Turnhoutissa sijaitsevan HEMA-myymälän johtajaa Brandsmaa vastaan sillä perusteella, että Brandsma on rikkonut torjunta-aineiden ja kasvinsuojeluaineiden hallussapidosta, myynnistä ja käyttämisestä 5.6.1975 annetun kuninkaallisen asetuksen 8 pykälää. Brandsmaa syytetään siitä, että hän on myynyt HEMA Tegelreiniger -nimistä tuotetta, jolla ehkäistään levän muodostumista seiniin tai laattoihin. Tälle tuotteelle ei ole haettu Belgian terveysministeriön hyväksyntää, mutta sen pakkauksessa on alankomaalaisen luvan numero; tuotetta myydään Alankomaissa useissa HEMA-yritysryhmän (jäljempänä HEMA) suurmyymälöissä.

3 Kansallinen tuomioistuin, joka katsoi, että asiaan liittyy yhteisön oikeuden tulkintaa koskeva ongelma, lykkäsi asian käsittelyä ja esitti yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

"1) Onko jäsenvaltion oikeussäännön, jolla kielletään sellaisten muutoin kuin maataloudessa käytettävien torjunta-aineiden, joille kansanterveydestä vastaava ministeriö ei ole ennakolta myöntänyt lupaa, markkinoille saattaminen, hankkiminen, tarjoaminen, näytteille asettaminen tai myyntiin saattaminen, hallussapito, valmistus, kuljettaminen, myynti, luovuttaminen vastiketta vastaan tai vastikkeetta, maahantuonti tai käyttö, katsottava olevan ETY:n perustamissopimuksen 30 artiklassa tarkoitettu määrällinen rajoitus tai vaikutukseltaan vastaava toimenpide, jos sen vuoksi muutoin kuin maataloudessa käytettävää torjunta-ainetta, jota myydään laillisesti toisessa jäsenvaltiossa, ei voida ensin mainitussa jäsenvaltiossa tuoda maahan ja myydä ilman kansanterveydestä vastaavan ministeriön ennakolta myöntämää lupaa?

2) Jos vastaus ensimmäiseen kysymykseen on myönteinen ja jos tällainen oikeussääntö on ETY:n perustamissopimuksen 30 artiklan vastainen, voiko ensin mainittu jäsenvaltio edellä kuvatuissa olosuhteissa vedota perustellusti poikkeukseen, josta on määrätty ETY:n perustamissopimuksen 36 artiklassa, ja kyseisessä artiklassa mainittuun kansanterveyden suojelemiseen pitääkseen voimassa tämän oikeussäännön ja välttääkseen ETY:n perustamissopimuksen 30 artiklassa määrätyn kiellon soveltamisen?"

4 Kaikki asianosaiset katsovat ensimmäisen ennakkoratkaisukysymyksen osalta, että kyseisen belgialaisen lain on katsottava olevan perustamissopimuksen 30 artiklassa tarkoitettu määrällisiä rajoituksia vaikutukseltaan vastaava toimenpide.

5 Tältä osin onkin syytä todeta, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan esillä olevassa asiassa sovellettavien oikeussääntöjen kaltaiset oikeussäännöt ovat perustamissopimuksen 30 artiklassa tarkoitettuja määrällisiä rajoituksia vaikutukseltaan

vastaavia toimenpiteitä, kun niillä voidaan rajoittaa suoraan tai välillisesti taikka tosiasiallisesti tai mahdollisesti yhteisön sisäistä kauppaa (ks. erityisesti asia 8/74, Dassonville, tuomio 11.7.1974, Kok. 1974, s. 837).

6 Ensimmäiseen ennakkoratkaisukysymykseen on näin ollen syytä vastata siten, että jäsenvaltion oikeussääntö, jolla kielletään sellaisten muutoin kuin maataloudessa käytettävien torjunta-aineiden, joille kansanterveydestä vastaava ministeriö ei ole ennakolta myöntänyt lupaa, markkinoille saattaminen, hankkiminen, tarjoaminen, näytteille asettaminen tai myyntiin saattaminen, hallussapito, valmistus, kuljettaminen, myynti, luovuttaminen vastiketta vastaan tai vastikkeetta, maahantuonti tai käyttö, on perustamissopimuksen 30 artiklassa tarkoitettu määrällisiä rajoituksia vaikutukseltaan vastaava toimenpide.

7 Brandsma väittää toisen ennakkoratkaisukysymyksen osalta, että hänen myymänsä tuote on hyväksytty Alankomaissa ja että se on kaikkien siihen sovellettavien direktiivien vaatimusten mukainen. Hän viittaa tältä osin vaarallisten aineiden luokitusta, pakkaamista ja merkintöjä koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentämisestä 27 päivänä kesäkuuta 1967 annettuun neuvoston direktiiviin 67/548/ETY (EYVL 1967, 196, s. 1), tiettyjen vaarallisten aineiden ja valmisteiden myynnin ja käytön rajoittamista koskevien jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentämisestä 27 päivänä heinäkuuta 1976 annettuun neuvoston direktiiviin 76/769/ETY (EYVL 1976 L 262, s. 201) ja vaarallisten valmisteiden (torjunta-aineet) luokitusta, pakkaamista ja merkintöjä koskevien jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentämisestä 26 päivänä kesäkuuta 1978 annettuun neuvoston direktiiviin 78/631/ETY (EYVL 1978 L 206, s. 13). Perustamissopimuksen 36 artikla voitaisiin siten ottaa huomioon vain siltä osin kuin uuden hyväksymisen vaatiminen ylittäisi sen, mitä näissä direktiiveissä säädetään. Perustamissopimuksen 36 artikla huomioon ottaen ei myöskään olisi mahdollista vaatia, että tuotteelle on hankittava uusi lupa Belgiassa, koska belgialaista kansanterveyttä suojellaan riittävästi luvan myöntämisellä Alankomaissa. Brandsman oikeusavustaja täsmensi vielä istunnossa, ettei HEMA sen paremmin kuin hänen päämiehensäkään ole hakenut tuotteen myynnille lupaa Belgiassa. Lopuksi syyttäjälle kuuluisi joka tapauksessa sen toteen näyttäminen, että Belgian lupamenettely on välttämätön kansanterveyden takia ja että alankomaalainen hyväksyntä on tältä osin riittämätön.

8 Alankomaiden, Itävallan, Ruotsin ja Yhdistyneen kuningaskunnan hallitukset sekä komissio katsovat, että kyseinen tuote kuuluu biosidien luokkaan, jonka osalta ei tällä hetkellä ole voimassa lainsäädäntöjen lähentämistä koskevaa direktiiviä; on tehty ainoastaan ehdotus direktiiviksi, jossa säädetään kansallisista hyväksymismenettelyistä (EYVL 1995 C 261, s. 5).

9 Hallitukset ja komissio katsovat, että esillä oleva asia on samankaltainen kuin asia 272/80, Frans-Nederlandse Maatschappij voor Biologische Producten, jonka yhteisöjen tuomioistuin ratkaisi 17.12.1981 antamallaan tuomiolla (Kok. 1981, s. 3277), ja että kansallinen toimenpide, jolla asetetaan tuotteen markkinoille saattamisen edellytykseksi luvan hankkiminen ennakkoon, on perusteltu perustamissopimuksen 36 artiklassa tarkoitetun kansanterveyden suojelemisen vuoksi. Yhdistyneen kuningaskunnan ja Ruotsin hallitukset mainitsevat myös ympäristönsuojelun oikeuttamisperusteena.

10 On syytä todeta, että yhteisön lainsäädännön nykytilassa ei vielä ole voimassa oikeussääntöjä, jotka koskevat biosidituotteiden saattamista markkinoille. Kun kyse on HEMA Tegelreinigerin kaltaisten tuotteiden markkinoille saattamisesta, ne direktiivit, joihin Brandsma on pääasiassa vedonnut, eivät ole asiaankuuluvia niiden syiden vuoksi, joihin julkisasiamies viittaa ratkaisuehdotuksensa 16—18 kohdassa. Perustamissopimuksen 36 artiklassa luetellut poikkeukset huomioon ottaen on siis syytä tutkia, onko pääasiassa sovellettavan oikeussäännön kaltainen kansallinen oikeussääntö perusteltavissa.

11 Biosidituotteet sisältävät väistämättä vaarallisia aineita, koska niitä käytetään ihmisten tai eläinten terveydelle vahingollisten eliöiden torjuntaan sekä sellaisten eliöiden torjuntaan, jotka voivat vahingoittaa luonnontuotteita tai tehdastuotteita. Kuten Alankomaiden, Itävallan, Ruotsin ja Yhdistyneen kuningaskunnan hallitukset sekä komissio ovat perustellusti todenneet, yhdenmukaistettujen oikeussääntöjen puuttuessa jäsenvaltiot voivat vapaasti päättää siitä, millä tasolla ne haluavat

turvata kansanterveyden ja ihmisten elämän suojelun, sekä tällaisten tuotteiden markkinoille saattamisen ennakkohyväksynnästä.

12 Kuten yhteisöjen tuomioistuin on todennut edellä mainitussa asiassa Frans-Nederlandse Maatschappij voor Biologische Producten antamansa tuomion 14 kohdassa, vaikka jäsenvaltio voi vapaasti vaatia, että kyseessä olevan tuotteen kaltainen tuote, joka on jo hyväksytty toisessa jäsenvaltiossa, on saatettava uuteen tutkimus- ja hyväksymismenettelyyn, jäsenvaltioiden hallitusten on kuitenkin edistettävä tarkastusten keventämistä yhteisön sisäisessä kaupassa ja otettava huomioon ne tekniset tai kemialliset kokeet tai laboratoriotestit, jotka on jo tehty toisessa jäsenvaltiossa.

13 Toiseen kysymykseen on siten syytä vastata, että kansallinen lainsäädäntö, jolla kielletään esillä olevassa asiassa kyseessä olevan kaltaisen, vaarallisia aineita sisältävän biosidituotteen markkinoille saattaminen ilman toimivaltaisten viranomaisten ennakolta myöntämää lupaa, on perusteltu perustamissopimuksen 36 artiklan nojalla, vaikka tälle tuotteelle on toisessa jäsenvaltiossa jo myönnetty myyntilupa. Toimivaltaisilla viranomaisilla ei kuitenkaan ole oikeutta tarpeettomasti vaatia teknisten tai kemiallisten kokeiden tai laboratoriotestien suorittamista silloin, kun samat kokeet ja testit on jo tehty tässä toisessa jäsenvaltiossa ja kun niiden tulokset ovat näiden viranomaisten saatavilla tai ne voidaan pyynnöstä toimittaa näiden viranomaisten saataville.

Oikeudenkäyntikulut

14 Yhteisöjen tuomioistuimelle huomautuksensa esittäneille Alankomaiden, Itävallan, Ruotsin ja Yhdistyneen kuningaskunnan hallituksille ja Euroopan yhteisöjen komissiolle aiheutuneita oikeudenkäyntikuluja ei voida määrätä korvattaviksi. Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (ensimmäinen jaosto)

on ratkaissut Rechtbank van eerste aanleg te Turnhoutin 20.10.1994 tekemällä päätöksellä esittämät kysymykset seuraavasti:

1) **Jäsenvaltion oikeussääntö, jolla kielletään sellaisten muutoin kuin maataloudessa käytettävien torjunta-aineiden, joille ei ole ennakolta myönnetty lupaa, markkinoille saattaminen, hankkiminen, tarjoaminen, näytteille asettaminen tai myyntiin saattaminen, hallussapito, valmistus, kuljettaminen, myynti, luovuttaminen vastiketta vastaan tai vastikkeetta, maahantuonti tai käyttö, on EY:n perustamissopimuksen 30 artiklassa tarkoitettu määrällisiä rajoituksia vaikutukseltaan vastaava toimenpide.**

2) **Kansallinen lainsäädäntö, jolla kielletään esillä olevassa asiassa kyseessä olevan kaltaisen, vaarallisia aineita sisältävän biosidituotteen markkinoille saattaminen ilman toimivaltaisten viranomaisten ennakolta myöntämää lupaa, on perusteltu EY:n perustamissopimuksen 36 artiklan nojalla, vaikka tälle tuotteelle on toisessa jäsenvaltiossa jo myönnetty myyntilupa. Toimivaltaisilla viranomaisilla ei kuitenkaan ole oikeutta tarpeettomasti vaatia teknisten tai kemiallisten kokeiden tai laboratoriotestien tekemistä silloin, kun samat kokeet ja testit on jo tehty tässä toisessa jäsenvaltiossa ja kun niiden tulokset ovat näiden viranomaisten saatavilla tai ne voidaan pyynnöstä toimittaa näiden viranomaisten saataville.**

Edward Sevón Wathelet

Julistettiin Luxemburgissa 27 päivänä kesäkuuta 1996.

R. Grass D. A. O. Edward

kirjaaja ensimmäisen jaoston puheenjohtaja